

Factsheet

Diagnostiek AVP en KVP

Diagnostiek om besmettelijke dierziekten zo snel mogelijk te vinden

Als varkenshouder of dierenarts heeft u de belangrijke rol het eerste signaal van een besmettelijke dierziekte bij varkens zoals Afrikaanse varkenspest (AVP) te herkennen en door te geven aan de NVWA. Deze factsheet geeft inzicht in de diagnostiek die hiervoor beschikbaar is en helpt u daarin een passende keuze te maken voor uw situatie.

Meldplicht bij verdachte verschijnselen

In Nederland geldt voor varkens een wettelijke meldplicht voor verdenkingen van AVP, klassieke varkenspest (KVP), de ziekte van Aujeszky (ZvA) en Mond-en-Klauwzeer (MKZ). Veehouders, dierenartsen en laboratoria moeten een melding doen bij de NVWA zodra er een vermoeden is van de aanwezigheid van deze ziekten. Dezelfde dag volgt dan een bedrijfsbezoek door het specialistenteam. Dit team bestaat uit de bedrijfseigen dierenarts, een NVWA-dierenarts en een varkensdierenarts van Royal GD. Zij nemen monsters die met spoed (ook in het weekend en 's avonds) onderzocht worden bij het referentielaboratorium Wageningen

Bioveterinary Research (WBVR) in Lelystad. Het betreffende varkensbedrijf wordt geblokkeerd tot de uitslag bekend én negatief bevonden is. De uitslag volgt binnen 24 uur.

Monitoringsprogramma's om vrijstatus aan te tonen

Naast de diagnostiek in het kader van verdenkingen, zijn er in Nederland verschillende monitoringsprogramma's. Binnen deze programma's wordt gezocht naar antistoffen tegen verschillende dierziekten. Alle Nederlandse monitoringsprogramma's zijn bedoeld om aan te tonen dat Nederland vrij is van deze ziekten; ze zijn dus niet bedoeld om nieuwe besmettingen op te sporen.

AVP, KVP en ZvA – monitoring bij gehouden varkens en wilde zwijnen

In Nederland zijn monitoringsprogramma's voor KVP en ZvA in gehouden varkens (zie [schema RVO¹](#)). Voor AVP in gehouden varkens loopt geen monitoringsprogramma, omdat de huidige AVP-stammen in de meeste gevallen zorgen voor uitval van de dieren (sterftepercentage tot 90-100% van besmette dieren).

Vaak overlijden de besmette dieren al voordat er antistoffen gevormd zijn.

In wilde zwijnen is er een monitoringsprogramma gericht op antistoffen tegen AVP, KVP en ZvA. Om nieuwe besmettingen van meldplichtige dierziekten in wilde zwijnen op te sporen is het protocol "dood gevonden wild zwijn" beschikbaar voor de grofwild-coördinatoren van de provincies.

Early Warning (EW)-diagnostiek

Dierenartsen hebben de mogelijkheid om **laagdrempelig en zonder kosten** EW-diagnostiek (uitsluitingsdiagnostiek) voor AVP en KVP te laten uitvoeren bij WBVR. Dit gebeurt met PCR-testen, die bedoeld zijn om het betreffende virus aan te tonen.

¹ [https://www.rvo.nl/sites/default/files/2015/04/20160401_Schema verplichte bloedonderzoeken v1.0.pdf](https://www.rvo.nl/sites/default/files/2015/04/20160401_Schema%20verplichte%20bloedonderzoeken%20v1.0.pdf)

Wanneer zet u EW-diagnostiek in?

AVP en KVP kunnen zich langdurig en sluimerend manifesteren met vage klinische klachten (koorts, verlies van eetlust/energie, braken, diarree) en verhoogde uitval. Als er op een varkensbedrijf sprake is van (ernstige) ziekte en/of onverwachte/onverklaarbare (verhoogde) uitval, kan de begeleidend dierenarts ervoor kiezen om, naast de reguliere diagnostiek of behandeling, ook monsters te laten onderzoeken op AVP en KVP. **Voor deze EW-diagnostiek kunnen EDTA- óf serumbloedmonsters van zieke dieren óf bloedswabs van recent gestorven dieren rechtstreeks naar WBVR worden gestuurd.** Deze beslissing neemt de dierenarts zelf en hoeft niet overlegd te worden met de NVWA. Het nemen van de monsters heeft geen consequenties voor het bedrijf. Het bedrijf gaat niet op slot én er worden geen laboratoriumkosten in rekening gebracht. De uitslag volgt na 1-3 werkdagen. Het opdrachtformulier voor EW-diagnostiek is [hier](#)² te vinden.

Bij secties wordt aanvullend getest op AVP en KVP

Alle tonsillen van varkens waarop GD en een aantal aangesloten dierenartsenpraktijken sectie verrichten, worden door WBVR onderzocht op AVP en KVP middels PCR-diagnostiek.

Wanneer doet u een melding van een verdenking?

Vertrouwt u de situatie niet vanwege de ernst van de klachten en/of durft u niet 3 dagen te wachten op de resultaten van de EW-diagnostiek? Is AVP of KVP een reële mogelijkheid? Dan is er sprake van een verdenking en moet direct contact opgenomen worden met de NVWA (**Landelijk Meldpunt Dierziekten; 045-546 31 88**). Bij twijfel kan altijd overlegd worden met de NVWA of met een Veekijker-dierenarts (088-202 55 55). In bijgevoegde tabel is samengevat wat het verschil is tussen het insturen van EW-diagnostiek en het melden van een verdenking.

	EARLY WARNING-DIAGNOSTIEK	VERDENKING (meldplicht!)
Wanneer	• Vage, onverklaarbare klachten • Onverwachte of onverklaarbare (verhoogde) uitval • Voorbeelden van (vage) klinische verschijnselen die kunnen wijzen op een AVP of KVP-besmetting: - Koorts - Verlies van eetlust/energie - Braken - Diarree - Roodheid van de huid - Verwerpen	• Ernstige situaties waarbij AVP of KVP een reële mogelijkheid is. Zoals: - Blauwverkleuringen - Bloedingen - Hoge en/of plotselinge uitval • Als uitslag van de monsters niet 3 dagen kan wachten • Niet-pluis gevoel
Overleg met NVWA	Niet noodzakelijk, mag wel	Ja, een melding via Landelijk Meldpunt Dierziekten (045-546 31 88) is verplicht
Consequenties bedrijf	• Deze diagnostiek heeft geen consequenties voor het bedrijf of de bedrijfsvoering • Voor deze diagnostiek worden géén laboratoriumkosten in rekening gebracht	• Het specialistenteam neemt tijdens het bedrijfsbezoek ambtelijke monsters die met spoed naar WBVR worden verstuurd • Het bedrijf gaat 'op slot' tot uitslag bekend en negatief bevonden is
Uitslag volgt	Na 1-3 werkdagen na ontvangst op het laboratorium	Binnen 24 uur
Type monster	• EDTA óf serum (zieke dieren) óf • Bloedswab (recent gestorven dier)	EDTA (te nemen door specialistenteam)
Aantal monsters	• 6 EDTA óf 6 serum, twee pooluitslagen • 2 Bloedswabs, twee uitslagen	Aantal op basis van bevindingen, worden individueel onderzocht

² <https://www.wur.nl/nl/onderzoek-resultaten/onderzoeksinstituten/biovetinary-research/diagnostiek/varken.htm>